

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ
од Седумдесет и петтата седница на
Собранието на Република Македонија,
одржана на 9 јануари 2019 година

Седницата се одржа во Собранието на Република Македонија, Сала Македонија, со почеток во 12,21 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше господинот Талат Џафери, претседател на Собранието на Република Македонија.

Талат Џафери: Ја отворам Седумдесет и петтата седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Антонијо Милошоски, Ане Лашкоска, Благоја Деспотовски, Благоица Ласовска, Борис Змејковски, Весна Пемова, Васил Пишев, Владимир Ѓорчев, Ванковер Манчев, Весна Дамчевска Илиевска, Горан Манојловски, Димитар Стевананџија, Драган Цуклев, Драган Данев, Даниела Рангелова, Дафина Јовановска Стојаноска, Емил Димитриев, Жаклина Пешевска, Зоран Ѓоргиевски, Илија Димовски, Иван Иванов, Иван Стоилковиќ, Јохан Тарчуловски, Крсто Јовановски, Лилјана Кузмановска, Лилјана Затуроска, Љупчо Димовски, Магдалена Манаскова, Никола Мицевски, Никола Попоски, Невенка Стаменковска, Нада Ципушева, Панчо Минов, Павлинче Честојнова, Слаѓана Митовска, Стојан Миланов, Трајко Вељаноски, Трајчо Димков, Зоран Илиоски и Мендух Тачи, ме известува дека се спречени да присуствуваат на седницата.

За седницата известени и поканети се претседателот на Република Македонија, претседателот на Владата на Република Македонија и членовите на Владата на Република Македонија.

Ве известувам дека пратеникот Томислав Тунтев поднесе оставка на функцијата пратеник во Собранието на Република Македонија на 8 јануари 2019 година.

Согласно член 57 став 2 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, пратеникот може да ја образложи оставката на седницата на Собранието.

Господинот Томислав Тунтев ме известува дека нема да ја образложи поднесената оставка.

Констатирам дека, согласно член 152 став 1 алинеја 1 од Изборниот законик, на пратеникот Томислав Тунтев му престанува мандатот пратеник во Собранието на Република Македонија.

Бидејќи пратеникот Томислав Тунтев беше избран од Листа на кандидати, потребно е Државната изборна комисија да го известува Собранието за кандидатот од оваа Листа на кој треба да му се верифицира мандатот за пратеник, согласно член 153 од Изборниот законик.

Ја прекинувам седницата.

За продолжението на седницата дополнително ќе бидете известени во текот на денот, а отприлика очекувајте седницата да продолжи во 16,00 часот.

Дотогаш замолувам Државната изборна комисија и Комисијата за мандатно имунитетни и деловнички прашања да ги извршат потребните активности по однос на потребата на Собранието, за да може да го верифицираат мандатот на новиот пратеник од Листата од која што е избран пратеникот на кој што му престана мандатот.

Тука ја прекинуваме со работа.

Продолжуваме во 16,00 часот.

(Пауза)

(По паузата)

Талат Џафери: Продолжуваме со работа.

За денешната седница го предлагам следниот дневен ред.

1. Верификација на мандат на пратеник во Собранието на Република Македонија;
2. Предлог на одлука за изменување на Одлуката за испраќање на припадници на Армијата на Република Македонија за учество во мировната операција "Одлучна поддршка", во Исламската Република Авганистан, под архивски број 08-7569/1;
3. Предлог на одлука за изменување на Одлуката за испраќање на припадници на Армијата на Република Македонија за учество во мировната операција "Одлучна поддршка", во Исламската Република Авганистан, под архивски број 08-7570/1;
4. Утврдување на Предлог на амандманите 33, 34, 35 и 36 на Уставот на Република Македонија;
5. Донесување на амандманите 33, 34, 35 и 36 од Уставот на Република Македонија;
6. Прогласување на Амандманите 33, 34, 35 и 36 на Уставот на Република Македонија;
7. Дополнет предлог на уставен закон за спроведување на Амандманите од 33 до 36 на Уставот на Република Македонија.

Дали има некој предлог за изменување и дополнување на предложениот дневен ред.

Ги повикувам пратениците кои имаат предлози за изменување или дополнување на дневниот ред да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, предложениот дневен ред го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

По предложениот дневен ред вкупно гласаа 78 пратеници. Сите 78 пратеници гласаа за, воздржани нема, против нема.

Констатирам дека е усвоен предложениот дневен ред.

Пред да преминеме на расправа по точката од дневниот ред, Ве потсетувам дека согласно член 80 ставови 2 и 3 од Деловникот на Собранието пратениците се пријавуваат за збор во рок од една минута по отворањето на претресот.

Предлагачот и координаторите на пратеничките групи можат да се пријават за збор и во текот на претресот.

Листата на пратениците не може да се менува и дополнува во текот на претресот.

По исклучок, согласно член 10 од Деловникот за изменување и дополнување на Деловникот на Собранието, пратениците кои во една минута по отворањето на претресот се спречени да се пријават за збор поради присуство на седници на работни тела или делегациите на Собранието чии членови се тие, имаат право да се пријават за збор од моментот кога присуствуваат на седницата на Собранието доколку претресот по точката од дневниот ред се уште трае.

Едновременно, Ве известувам дека согласно член 85 став 3 од Деловникот на Собранието пратеникот кој се пријавил за збор, а не е присутен во салата кога е повикан да говори, го губи правото на збор за претресот за кој се пријавил и не може повторно да се пријави за истиот претрес.

Врз основа на член 86 од Деловникот на Собранието и член 12 од Деловникот за изменување и дополнување на Деловникот на Собранието пратеник во текот на претресот може да говори само еднаш во траење од 10 минути, известителот на матичното работно тело и на Законодавно правната комисија 10 минути, координаторот на пратеничката група или еден пратеник определен од пратеничката група или од координаторот на пратеничката група и предлагачот, може да говорат повеќе пати, но не повеќе од 15 минути вкупно.

Врз основа на член 201 став 1 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, пратеникот во текот на општиот претрес и претресот по текстот на Предлогот на секој амандман на Уставот на Република Македонија може да говори повеќе пати во траење од вкупно 20 минути а координатор на пратеничка група вкупно 30 минути.

Претставникот на предлагачот во претресот може да говори повеќе пати но не повеќе од 30 минути вкупно.

Минуваме на точка 1- Верификација на мандат на пратеник во Собранието на Република Македонија.

Извештајот на Комисијата за деловнички и мандатно имунитетни прашања ви е доставен.

Отворам претрес по Извештајот на Комисијата за деловнички и мандатно имунитетни прашања.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавено за збор, констатирам дека претресот е завршен.

Ги ставам на гласање Извештајот и предлогот на Комисијата за деловнички и мандатно имунитетни прашања за верификација на мандатот на пратеникот Рубин Земон.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 78 пратеници. Од нив за предлогот гласаа 78 пратеници, воздржани нема, против нема.

Констатирам дека Извештајот и предлогот на Комисијата за деловнички и мандатно имунитетни прашања се усвоени и дека со тоа е извршена верификација на мандатот на пратеникот Рубин Земон.

На пратеникот Рубин Земон му ја честитам верификацијата на мандатот за пратеник во Собранието на Република Македонија.

Пратеникот да влезе во салата.

Службите да обезбедат можности за искористување на правото на одлучување на новиот пратеник.

Значи, новиот пратеник има можности да одлучува.

Минуваме на точка 2 - Предлог на одлука за изменување на Одлуката за испраќање на припадници на Армијата на Република Македонија за учество во мировната операција "Одлучна поддршка", во Исламската Република Авганистан, под архивски број 08-7569/1.

Предлогот на одлуката и извештаите на Комисијата за одбрана и безбедност, како матично работно тело и Законодавно првната комисија ви се доставени.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 76 пратеници. Од нив сите 76 пратеници се изјаснија за, воздржани нема, против нема.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлука за изменување на Одлуката за испраќање на припадници на Армијата на Република Македонија за учество во мировната операција "Одлучна поддршка", во Исламската Република Авганистан.

Минуваме на точка 3 - Предлог на одлука за изменување на Одлуката за испраќање на припадници на Армијата на Република Македонија за учество во мировната операција "Одлучна поддршка", во Исламската Република Авганистан, под архивски број 08-7570/1.

Предлогот на одлуката и извештаите на Комисијата за одбрана и безбедност, како матично работно тело и Законодавно првната комисија ви се доставени.

Отворам општа расправа.

Ги повикувам предлагачот и пратениците кои сакаат да говорат по општата расправа по предлогот на одлуката да се пријават за збор.

Бидејќи нема пријавени за збор, констатирам дека општата расправа е завршена.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве повикувам да гласаме.

Вкупно гласаа 78 пратеници. Сите 78 пратеници гласаа за, воздржани нема, против нема.

Констатирам дека Собранието ја донесе одлука за изменување на Одлуката за испраќање на припадници на Армијата на Република Македонија за учество во мировната операција “Одлучна поддршка”, во Исламската Република Авганистан.

Минуваме на точка 4 - Утврдување на Предлог на амандманите 33, 34, 35 и 36 на Уставот на Република Македонија.

Текстот на предлогот на амандманите 33, 34, 35 и 36 на Уставот на Република Македонија и Извештајот за резултатите од јавната дискусија ви се доставени.

Исто така, ви се доставени и извештаите на Комисијата за уставни прашања и законодавно правната комисија.

Врз основа на член 201 став 6 од Деловникот на Собранието, Собранието со мнозинство гласови од вкупниот број пратеници, 61 во нашиов случај, го утврдува предлогот на секој амандман одделно.

Пред да преминеме на утврдување на амандманите му давам збор на претседателот на Владата на Република Македонија.

Има збор претседателот на Владата на Република Македонија, господинот Зоран Заев.

Повелете господине Заев.

Зоран Заев: Благодарам.

Почитуван претседателе на Собранието на Република Македонија, почитувани пратеници, почитувани претставници на медиумите, почитувани граѓани. на 17 јуни минатата година во Преспа со нашите соседи и пријатели Грција потпишавме документ за крај на спор кои цели три децении беше трауматично прашање. Носеше сериозни последици и го попречуваше напредокот на нашата земја, ставивме потпис на договор кој означи почеток на крајот на неизвесноста која се закануваше да биде недогледна ако не се охрабривме и ако не постигневме решение. Достоинствено и прифатливо решение подеднакво за двете страни. Со целиот процес што се одвиваше од тогаш до денес се потврди дека ние сите заедно сме генерацијата што најде решение. Што се одважи да ги затвори прашањата, дали постои Македонскиот народ, дали зборуваме Македонски јазик и дали ги затвораме засекогаш овие прашања а ја отвораме перспективата, иднината за секоја следна генерација. Дали знаеме каква Македонија сакаме денес и засекогаш? Одговорот на сите овие прашања е афирмативен. Да, имаме кристална и недвосмислена потврда за Македонскиот идентитет, Македонец, Македонка, Македонци, Македонско. Како дома така и во странство.

Преведено без ограничувања на сите јазици во светот. Македонски идентитет за севкупна употреба конечно. Грција повеќе не го оспорува нашето право за себе определување, нашето право на нашиот сопствен идентитет. Македонскиот јазик ќе се користи слободно секаде. Во Обединетите нации, во НАТО, во Европската унија, во сите официјални институции, активности и настани. Имаме договор со јасни обележја на нашата Македонска посебност. Имаме договор за јазик, идентитет кој се Македонски, од нашата држава која ќе носи име признаено од целиот свет, Република Северна Македонија. Почитувани пратеници, почитувани граѓани, никому ништо не сме му подариле, ниту некој ни одзеде нешто кога се договоривме за географската одредница. Процесот на Уставните измени со предложените Амандмани треба да заврши со одлука за измена на Уставот што ќе ја донесе Собранието со двотретинско мнозинство гласови од вкупниот број пратеници. Тој свечен чин ќе биде кулминација на сите наши напори, израз на нашата посветеност да најдеме решение кое е во интерес на иднината и на граѓаните и на нашата земја но впрочем и на граѓаните на двете земји и нашите две земји. Се издигнавме над стравот за да обезбедиме безбедна и спокојна иднина. Повикувам да ги обезличиме манипулациите, да ги отфрлиме сидовите на изолација и на омразата и да го потврдиме ова историско решение. Целиот демократски свет, сите наши заеднички пријатели, партнери и подржувачи порачаа дека овој договор е чекорот што не извлекува од минатото и ни ги отвора портите на иднината, на Европско Македонската иднина. Денешниот ден е само уште еден голем ден во низа големи денови што допрва ни претстојат.

Да, денешниот ден и вашата одлука на крајот на оваа седница не ставаат поблиску до чинот кога ќе го потпишеме Протоколот за пристапување во НАТО. Ние ќе бидеме 30-та членка на НАТО.

Нашиот пријател Грција, ќе биде првата земја која ќе го побара тоа.

Исходот од оваа седница ја прави огромна извесноста дека во јуни оваа година, на датумот кој е утврден за старт на преговорите со Европската Унија, ќе ги отвориме првите поглавја со намера последното да го затвориме во 2025 година.

Европа ни ја подаде раката. Ја повика во своето семејство и нашата татковина.

После решавањето на спорот со Грција, нашата земја веќе нема да има ниту едно отворено прашање со ниту еден сосед. Постигнавме Договор за пријателство со нашиот источен сосед, со Република Бугарија. Шириме таков дух, такво пријателство, со сите наши соседи. На нашата земја гледаат како на пример за решавање на спорови.

Тоа нашите пријатели го препознаваат и ни оддаваат признание во меѓународните односи како земја со автентична улога и став, како земја

која е учесник, а не само нем набљудувач на процесите на меѓународната сцена.

Како земја партнер на најголемите сили во единствените сојузи со кои делиме исти вредности, Сојузите со земјите членки на НАТО и на Европската Унија.

Тој избор нема алтернатива. Тој избор е генерациски, историски и патриотски. Зошто патриотизам е кога им градиш патишта на идните генерации, правејќи држава признаена од сите граѓани на која се горди.

Почитувани пратеници,

Вашата позитивна одлука овде во Собранието ќе не однесе под знамето на нашата држава кога ќе се крене на јарболот пред седиштето на НАТО во Брисел.

Да ги кренеме главите, да се издигнеме над нашите делби и поделби за да гледаме како гордо се вее нашето знаме таму, пред НАТО, во Брисел. Пред нас се белите страници на нашата иднина.

Наместо со горчина и гнев, од денеска натаму заедно да ги испишуваме овие страници со разбирање, со надеж, со заедништво, со солидарност, со взаемна радост, за нашата иднина, за иднината на нашата заедничка граѓанска и македонска држава.

Нашата одговорност е да ги поведеме нашите граѓани кон безбедна, стабилна, економски силна, заедничка држава.

Како на избрани членови на овој Парламент, директни претставници на граѓаните, но посебно како на одговорни граѓани и личности, ве повикувам да бидете дел од оние кои ќе ја однесат нашата земја во заедничка подобра иднина. Да бидеме оние кои пишуваат историја и кон не извлекуваат од минатото. Да бидете дел од оние кои ќе бидат запаметени во македонската историја како народни избраници кои ја докажаа својата храброст и пред се одговорност и ја однесоа македонската држава во европското семејство. Другиот избор е да бидеме запаметени како оние кои ја оставиле татковината во изолација и заборава. Оние кои не ја препознале уникатната и единствена шанса за нашата земја.

Другиот избор е да ги ставиме партиските и личните интереси на некои политички актери над интересите на нашиот народ и на нашите деца и свесно да ја попречиме иднината на нашата земја и да ја затвориме вратата за Европската унија и за НАТО сигурно со децении.

Почитувани пратеници вашата одлука е меѓу овие два избори, а изборот не може да биде појасен. Успехот не може да биде поизвесен. Големината на оваа историска одлука треба да ја препознаеме сите. вашиот глас е глас за полноправно членство на нашата земја во НАТО за помалку од една година. Вашиот глас за не става во европското семејство на нации на Европската унија. Секој глас против е глас за изолација, несигурност и сиромаштија. За нови политички кризи и поголема неизвесност дури и од оние кризи од нашето минато. Светот гледа и очекува дека вие како претставници на гордите

граѓани на нашата земја ќе покажете државничка одговорност. Вие знаете дека една таква државничка одговорност која има сила да ја стави на страна партиската припадност нема да дозволи да се врати назад било какво мрачно наше минато. Работевме премногу напорно сите и сега е време сите заедно да ги собереме плодовите на тој труд. Вие сте дел од еден историски момент, тој историски момент повикува на обединување. Тоа ни е потребно како никогаш до сега и продолжуваме да работиме на нашето внатрешно обединување. Тој историски момент не повикува да престанеме да си играме политички игри и да се издигнеме малце над партиското. Имавме навистина инклузивен процес сите овие три и пол месеци во сите фази од постапката за уставните амандмани со цел имплементацијата на договорот од Преспа. Сакам да се заблагодарам на Социјалдемократскиот сојуз и коалиционите партнери ЛДП, НСДП, ДОМ, ТХП, ПЦЕР, ПДП, Сојузот на ромите, Партијата на обединети пензионери и граѓани на Македонија, ПЕИ, Српска Странка во Македонија, на независните пратеници овде присутни дадоа сериозно учество во конечност на амандманите. Сакам да се заблагодарам на ДУИ, да се заблагодарам на Беса на Африм Гаши, да се заблагодарам на ДПА на Мендух Тачи, сакам да се заблагодарам на осумте пратеници од ВМРО ДПМНЕ и Коалицијата кои потврдија и верифицираа уште еднаш македонски идентитет и за промените на примените за самите уставни амандмани. Исто така и за стапувањето на сила кои што ја обезбедуваат целата оваа постапка дадоа сериозен придонес, осумте пратеници како што личи на конструктивна опозиција што не е случај на остатокот од опозицијата од Македонскиот блок.

Давам посебен поздрав на инклузивноста на пратеникот на Панчо Минов, затоа што е вграден во овие уставни амандмани и Уставен законик по повеќе елементи. И од другите пратеници од опозицијата кои што и не се и овде присутни кои што дискутираа има и те како вградено доста елементи, во она што е денеска уставни амандмани и Уставен законик. Сакам да се заблагодарам на алијансата за Албанците и на партијата БЕСА на господинот Биљал Касами. Преку овие пратеници го подобрија новиот Устав во функција на едно општество за сите. Затоа што и покрај тоа водеа грижа за разбирањето на Македонската етничка заедница во нашата заедничка Македонија. Очекувам дури и конечните одлуки од БЕСА на господинот Биљал Касами дека ќе останат позитивни токму во овој колосек. Почитувани пратеници, Македонија и граѓаните на Македонија ќе ви бидат благодарни за одговорноста за храброста и за одлучноста. Сакам на крајот да кажам дека наша должност да им дадеме ветар во крилјата на нашите млади генерации. Да се издигнат како нивните европски вршници, еднакви пред можностите на сите Европјани, одлуката што стои пред вас денеска, повикува да ја видиме нашата земја Македонска како држава на Европското семејство кое не

прифати како Македонци, со свој силен идентитет и гордост, заедно со нашите браќа и сестри, сограѓани Албанците, Турците, Ромите, Србите, Власите, Бошњациите и сите други кои што живеат во нашата Македонија. Благодарам.

Талат Џафери: Благодарам и вам.

Имајќи предвид дека, веројатно сите групи сакаат да си го знаат резимето на премиерот, овде ја прекинувам работата на оваа седница.

Продолжуваме утре во 13,00 часот.

До тогаш стенограмот од говорот на премиерот да се подели до сите пратеници, до сите пратенички групи и до сите пратеници кои што не се организирани во пратенички групи.

Благодарам.

Продолжуваме утре по оваа седница во 13,00 часот.

(Седницата прекина со работа во 17,43 часот)